

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра соціології та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
Остапець Ю.О./
«*Ю. Остапець*» 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

НАУКОВА У ВНЗ (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	054 Соціологія
Освітня програма	Соціологія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2022

Робоча програма «**Наукова у ВНЗ (педагогічна) практика**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки**, спеціальності **054 «Соціологія»** освітньої програми «**Соціологія**».

Розробник: **Шандор Федір Федорович**, професор, доктор філософських наук, завідувач кафедри соціології та соціальної роботи.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри соціології та соціальної роботи**

протокол № 13 від «24» травня 2022 р.

Завідувач кафедри Шандор Ф.Ф.

Схвалено науково-методичною комісією **факультету суспільних наук**

протокол № 8 від «07» червня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

1. ОПИС ПРАКТИКИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 6	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 180	2	1
Тривалість: чотири тижні	Семестр:	
	3	2
Вид підсумкового контролю: диференційований залік	Самостійна робота:	
	60	60
Форма підсумкового контролю: усна відповідь	Індивідуальна робота:	
	120	120

2. МЕТА ПРАКТИКИ

Метою наукової у ВНЗ практики (педагогічної) є закріплення студентами теоретичних знань у галузі навчально-виховної діяльності, а також набуття практичних навичок цієї роботи в умовах вищого навчального закладу.

Головними завданнями наукової у ВНЗ практики (педагогічної) є: навчити студентів застосовувати в практичній діяльності теоретичні знання, одержані під час навчання у магістратурі вищого навчального закладу; навчити працювати з колективами студентів, створюючи сприятливі умови для цілеспрямованого навчального процесу; підготувати магістрантів до проведення навчальних занять різного типу із застосуванням методів, прийомів та засобів навчання, які активізують пізнавальну діяльність студентів; навчити магістрантів здійснювати педагогічне керівництво студентською групою, стимулювати пізнавальну діяльність студентів; сформувати в студентів уміння реалізовувати завдання з виховання студентів під час навчально-виховного процесу.

Відповідно до освітньої програми, проходження практики сприяє формуванню в студентів таких компетентностей: здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність планувати і здійснювати міжособистісну взаємодію; здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти; здатність проектувати і виконувати соціологічні дослідження, розробляти й обґрунтовувати їхню методологію; здатність збирати та аналізувати емпіричні дані з використанням сучасних методів соціологічних досліджень; здатність обговорювати результати соціологічних досліджень та проектів українською та іноземною мовами; здатність дотримуватися у своїй

діяльності норм професійної етики соціолога та керуватися загальнолюдськими цінностями; здатність розробляти та оцінювати соціальні проекти і програми; здатність виконувати роль медіатора в громадах, освітніх закладах, вирішувати суперечності в позасудовому порядку.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Передумовами проходження **наукової у ВНЗ практики (педагогічної)** є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми:

- ОК 1.1.1 Психологія та педагогіка вищої школи
- ОК 1.1.2 Професійне іншомовне ділове спілкування
- ОК 1.2.3 Дослідницькі парадигми в соціології
- ОК 1.2.5 Врегулювання конфліктів та медіація
- ОК 1.2.6 Соціологія емоцій
- ВБ 2.1.2 Математичне моделювання в соціології
- ВБ 2.2.1 Аналіз якісних даних
- ВБ 2.2.2 Соціологія реклами
- ВБ 2.1.1 Підготовка підсумкових документів дослідження
- ВБ 2.2.3 Врегулювання конфліктів у сфері освіти та науки
- ВБ 2.2.4 Соціологія ризиків

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Соціологія», проходження **наукової у ВНЗ практики (педагогічної)** повинно забезпечити досягнення таких програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки.	ПР02
Застосовувати наукові знання, соціологічні та статистичні методи, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язування складних задач соціології та суміжних галузей знань.	ПР04
Здійснювати пошук, аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, банках даних та інших джерелах.	ПР05
Вільно спілкуватись усно і письмово українською мовою та однією з іноземних мов при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері соціології та суміжних наук у тому числі в контексті співпраці з європейськими та євроатлантичними інституціями.	ПР06
Зрозуміло і недвозначно доносити знання, власні висновки та	ПР08

аргументацію з питань соціології та суміжних галузей знань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	
Проводити аналіз та ідентифікацію конфлікту, визначати можливості та способи інтервенції, медіабельність конфлікту.	ПР11
Проводити медіаційні сесії, фасилітувати діалоги.	ПР12
Активно слухати, перефразувати, резюмувати, ставити запитання, аналізувати невербальні прояви комунікації.	ПР13

5. БАЗИ ПРАКТИКИ

Бази наукової у ВНЗ практики (педагогічної) визначаються довгостроковими або короткостроковими договорами між університетом та вищими навчальними закладами всіх форм власності і є офіційною підставою для проходження практики здобувачів вищої освіти. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період самої практики або на термін до п'яти років з можливістю подальшої пролонгації на такий же строк.

Закріплення здобувачів денної форми навчання за базами практики та призначення керівників від кафедри оформлюється наказом ректора університету, а здобувачів заочної форми – розпорядженням декана факультету.

Наразі базовим навчальним закладом для проходження наукової у ВНЗ практики (педагогічної) є факультет суспільних наук ДВНЗ «Ужгородський національний університет». У разі необхідності студенти можуть проходити практику в інших навчальних закладах України, попередньо погодивши це з кафедрою соціології і соціальної роботи УжНУ.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВОЇ У ВНЗ ПРАКТИКИ

1. Всебічно ознайомитись із структурою і напрямками діяльності базового вищого навчального закладу.
2. Вивчити особливості розробки навчальних планів спеціальності (відповідно фаху), особливостями моделювання графіків навчального процесу та складання розкладу.
3. Ознайомитись з планами навчально-виховної роботи закладів вищої школи на певний навчальний рік, Статутом вищого навчального закладу, правилами внутрішнього розпорядку, положенням щодо організації навчального процесу.
4. Ознайомитись з функціональними обов'язками, правами, напрямками діяльності рад факультетів, вченої ради закладу, кафедр та ін.
5. Відвідати заняття (лекції, практичні) викладачів кафедри (5-6 занять), зробити педагогічний аналіз цих занять.
6. Самостійно розробити текст однієї лекції та методичну розробку практичного заняття (з рецензіями на них викладача-керівника практики).
7. Провести лекцію і практичне заняття.

8. Взяти участь у засіданні кафедри.

7. ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПЕРІОД ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВОЇ У ВНЗ ПРАКТИКИ

№ п/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання
1	Інструктаж з охорони праці (загальний та на робочому місці)	1 день
2	Всебічне ознайомлення із структурою і напрямками діяльності базового вищого навчального закладу	1 тиждень
3	Пасивна практика. Вона полягає у відвідуванні магістрантом лекцій, практичних занять, консультацій які проводять викладачі кафедри; участь у навчально-методичній роботі кафедри, відвідування занять, які проводять інші студенти-практиканти з подальшою участю у обговоренні результатів	2 тиждень
4	Активна (аудиторна) практика включає в себе: самостійне проведення лекції та практичного заняття; участь у методичній роботі кафедри	3, 4 тиждень
5	Оформлення звітної документації. Підготовка до підсумкової конференції по захисту практики	4 тиждень
	Загальна тривалість практики	4 тижні

8. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Практика проходить у вересні протягом чотирьох тижнів (45 годин в тиждень).

Відповідно до навчального плану підготовки магістрів соціології факультету суспільних наук УжНУ студенти проходять наукову у ВНЗ практику в базових навчальних закладах, які визначаються кафедрою соціології та соціальної роботи. Базовим навчальним закладом є ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Особлива увага при організації наукової у ВНЗ практики приділяється підбору викладачів-керівників, котрі ведуть постійний контроль над проходженням практики магістрантів. За одним викладачем закріплюється не більше 5 студентів-практикантів.

Навчально-методична робота студента має дві складові, що доповнюють одна одну: пасивна та активна (аудиторна) практика.

Пасивна практика передувє активній (аудиторній). Вона полягає у відвідуванні магістрантом лекцій, практичних занять, консультацій які проводять викладачі кафедри; участь у навчально-методичній роботі кафедри, відвідування

занять, які проводять інші студенти-практиканти з подальшою участю у обговоренні результатів і підготовкою письмової рецензії.

Активна (аудиторна) практика є основною у всьому процесі наукової у ВНЗ практики, оскільки саме в ході активної практики виявляються та закріплюються викладацькі здібності студентів. Активна практика включає в себе: самостійне проведення лекції та практичного заняття; участь у методичній роботі кафедри і т.д.

До початку активної практики студент подає керівнику практики текст лекції та методичну розробку практичного заняття. Обсяг лекції складає 10-15 сторінок тексту, методичної розробки – 5-7 сторінок. Після узгодження з керівником студент допускається до самостійного проведення занять.

На залікових заняттях мають бути присутні керівник практики та інші студенти-практиканти. Після закінчення лекції (практичного заняття) проводиться обговорення, в котрому приймають участь всі присутні. В ході обговорення висловлюються зауваження теоретичного (стосовно змісту лекції) та методичного (якість подачі матеріалу, контроль над аудиторією, активність студентів, використання технічних засобів навчання і т.п.) плану.

9. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ, ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ ПРАКТИКИ

Заключним етапом практики є підготовка студентами звітної документації про проходження наукової у ВНЗ практики.

Індивідуальний звіт є основним документом студента-практиканта. На основі цього звіту та усного захисту перед комісією затверджується загальна оцінка практики. До індивідуального звіту входять:

- щоденник, що фіксує всі форми роботи під час практики;
- текст лекції, яку прочитав практикант (дод. 1);
- методична розробка практичного заняття (дод. 2);
- індивідуальний звіт про проходження практики (дод. 3);

Загальний звіт координатора практики по кафедрі включає кількісні характеристики науково-педагогічної практики (кількість студентів-практикантів, кількість викладачів – керівників практикою, базові ВНЗ, де студенти проходили практику, оцінки студентів за практику і т.д.), а також зауваження до проведення практики, рекомендації з удосконалення тощо.

10. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Диференційований залік з практики приймається у формі звітної конференції комісією викладачів кафедри.

Загальне оцінювання результатів проходження практики, виконання індивідуальних завдань, оформлення та захист звітів здійснюється за кредитно-трансферною системою, згідно якої максимальний рейтинг кожного здобувача

складається з оцінювання в балах за всіма критеріями, що виставляються під час захисту і переводиться в оцінку за схемою:

Загальна сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	F X	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Для визначення рівня оволодіння здобувачами навчальним матеріалом та оцінювання їх академічних досягнень викладачі користуються узагальненими критеріями оцінювання:

90-100 балів A	здобувач вільно володіє навчально-практичним матеріалом, успішно розв'язує завдання у стандартно-виробничих ситуаціях, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань
82-89 балів B	здобувач володіє навчально-практичним матеріалом у межах програми навчально-виробничої практики, проте у виконанні стандартно-виробничих завдань допускає неточності
74-81 балів C	здобувач володіє певним обсягом навчально-практичного матеріалу, здатний його реалізувати, проте допускає суттєві неточності в стандартно-виробничих ситуаціях
64-73 балів D 60-63 балів E	здобувач володіє навчально-практичним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчально-практичного матеріалу, уміє використовувати одержані знання і уміння, проте допускає окремі помилки в стандартно-виробничих ситуаціях
35-59 балів FX	здобувач володіє навчально-практичним матеріалом поверхнево й фрагментарно
0-34 балів F	здобувач не володіє навчально-практичним матеріалом

Розподіл балів за виконання програми практики та захист звітів:

Вид діяльності	Кількість балів
Проходження інструктажу з охорони праці та	5 балів

отримання документів	
Підготовка та проведення лекції	20 балів
Конспект лекції	10 балів
Підготовка та проведення практичного заняття	20 балів
Конспект практичного заняття	10 балів
Щоденник з практики та відгук керівника практики від вищого навчального закладу	10 балів
Звіт про проходження практики	10 балів
Публічний захист звіту з практики	15 балів
Разом	100

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: навч.-метод. посіб. К.: Кондор, 2008. 272 с.
2. Барановська Л.В. Педагогіка та психологія вищої школи: навч.посіб. К.: НАУ, 2015. 240 с.
3. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. К.: Логос, 2003. 221 с.
4. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: Навч. посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для суд. магістратури. К.: Освіта, 2005. 396с.
5. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. К.: Світ, 2004. 147 с.
6. Кнодель Л. В. Педагогіка вищої школи: посіб. для магістрів. К.: вид. Паливода А.В., 2008. 136 с.
7. Компетентнісний підхід у вищій освіті: світовий досвід. Укл. Антонюк Л.Л., Василькова Н.В. та ін. К.:КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2016. 61 с.
8. Марушкевич А.А. Педагогіка вищої школи. К.: Логос, 2006. 215 с.
9. Мачинська Н.І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник. Львів: ЛДУВС, 2012. 180 с.
10. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
11. Подоляк Л.Г., Юрченко В.Г. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів. К.: Дивосвіт, 2006. 236 с.
12. Слепкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч. посіб. К.: Вища школа, 2005. 239 с.
13. Тернопільська В.І. Довідник з виховної роботи зі студентами. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. 264 с.
14. Університетська педагогічна освіта: історія, теорія і перспективи розвитку в умовах глобалізації: кол. монографія / під. ред. проф. Цокур О.С. Одеса: ФОП Бондаренко О.М., 2018. 150 с.

Структура навчальної одиниці
(лекції)

Тема №__ Назва _____

Мета заняття

- I. Програмні питання
 - II. Словник дескрипторів
 - III. Опорні поняття
 - IV. Інформаційний блок
 - V. Запитання для контролю і самоконтролю
 - VI. Завдання СРС
- Література до теми

Структура навчальної одиниці (практичне заняття)

1. Тема
2. Мета
3. Обладнання
4. Опорні поняття
5. Програмні питання
6. Блок самостійної роботи:
 - а) завдання для самостійної роботи;
 - б) питання для самоконтролю
7. Організаційно-методичний блок:
 - *цільовий компонент*: конкретизація мети заняття, формулювання цілей, постановка конкретних завдань;
 - *діагностичний компонент*: діагностика рівнів підготовленості до заняття, рівнів сформованості певних якостей особистості (в залежності від теми і мети заняття), спостереження, прогнозування, самоаналіз;
 - *змістовий компонент*: визначення системи теоретичних знань, на основі яких формуватимуться практичні уміння і навички, набуватиметься досвід розв'язання педагогічних задач, розвиватимуться здібності моделювання фрагментів професійної діяльності, удосконалюватимуться прийоми та способи вирішення дидактичних ситуацій;
 - *діяльнісний компонент*: методи навчання, які використовуватимуться під час проведення заняття (словесні: повідомлення, тези доповідей, анотоване представлення результатів реферативно-пошукових робіт; діалогічні: робота в малих групах, метод кейсів, ділова гра; проблемно-пошукові: вирішення проблемних ситуацій; практичні: розв'язування пізнавальних педагогічних задач і вправ); форми взаємодії (групова, індивідуально-фронтальна, колективна); засоби навчання; етапи проведення заняття;
 - *корекційно-регуляційний компонент*: корекція знань, умінь та навичок, закріплення знань, застосування їх у нових умовах;
 - *контрольно-результативний компонент*: контроль і оцінка якості та рівнів засвоєння знань, умінь та навичок, узагальнення та систематизація вивченого, підсумки.
8. Блок практичної роботи

Фрагмент стилізованого заняття, модель реальної ситуації, тема (-и), проблема (-и), педагогічна задача (-і), вправа (-и) для дискусії, диспуту, обговорення, з'ясування, розв'язання, вирішення, які розглядатимуться в процесі проведення заняття тощо;
9. Інформаційно-довідковий блок:
 - а) сутність опорних понять теми (опорний конспект);
 - б) тематика реферативно-пошукових робіт;
 - в) література (основна і додаткова).

ЗВІТ
про проходження науково-педагогічної практики
студентом (кою) спеціальності “Соціологія”
прізвище, ім'я, по батькові.

У період з «___» _____ 200_ року по «___» _____ 200_ року я проходив (ла) науково-педагогічну практику на (назва навчального закладу, факультету).

Керівник практики: (посада, вчений ступінь, звання, П І П-б).

За період практики мною було виконано такі види робіт:

1) пасивна практика

№	Тема лекції чи практичного заняття, на якому був присутнім практикант	П І П-б викладача, або іншого студента-практиканта, які проводили заняття	Навч. заклад, факультет, курс, група	Дата	Підпис керівника практики
1	2	3	4	5	6

2) активна практика

№	Тема лекції чи практичного заняття, що проведені практикантом	Навч. заклад, факультет, курс, група	Дата	Оцінка	Підпис керівника практики
1	2	3	4	5	6

Дата

Підпис студента-практиканта

Підпис керівника